

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2023-11-02	23FMV1808-3	3.3
	Dokumentnummer	Sida
		1(4)

Bilaga till FMV yttrande över Försvarmaktens reviderade underlag inför kommande försvarsbeslut

FMV:s yttrande över Försvarmaktens underlag

FMV:s granskning av Försvarmaktens reviderade underlag inför kommande försvarsbeslut har gjorts med målsättningen att bedöma myndighetens möjligheter att genomföra de i underlaget föreslagna uppdragen. Möjligheten till precision i bedömningarna är beroende av underlagets detaljeringsgrad. I enlighet med Försvarmaktens uppdrag från regeringen innehåller inte H22/R en detaljerad investeringsplan, vilket gör det svårt för FMV att med säkerhet bedöma genomförbarheten av förslagen. FMV konstaterar dock att det råder en obalans mellan ambitionsnivån i H22/R och de finansiella förutsättningarna för materieförsörjningen under delar av perioden.

Behov av kompletteringar rör i huvudsak marin- och flygproduktionen men även förväntade beställningar av vidmakthåll och beställningar på anslagspost 1:3.2 från Försvarmakten. Detta är väsentligt för att ge FMV möjligheter till en så god planering och balansering som möjligt avseende behoven för materielanskaffning inom anslagsposterna 1:3.1/1:11.4 i kombination med Försvarmaktens tjänstebeställningar till FMV.

Under förutsättning att föreslagna materielinvesteringar inarbetas i budgetunderlag och investeringsplan med utgångspunkt att ambitionsnivån är i enlighet med tilldelad ekonomi över perioden så bedömer FMV att Försvarmaktens reviderade underlag inför kommande försvarsbeslut är genomförbart. Utifrån dessa förutsättningar är det också möjligt att inarbeta beslutade och i H22/R föreslagna åtgärder i investeringsplan.

En definitiv bedömning av producerbarheten kommer FMV kunna göra först i samband med BU25 när en detaljerad investeringsplan specificeras.

Förutsättningar för genomförbarhet

Då efterfrågan på försvarsmateriel internationellt är stor kan både möjlighet till anskaffning och leveranstider påverkas av andra nationers anskaffningar och industrins leveransförmåga. Att bedöma när i tiden betalningsutfall är möjligt är därför förenat med osäkerhet. Det är väsentligt att kunna agera snabbt när tillfälle ges och det behöver finnas möjlighet till viss flexibilitet avseende betalningsutfall mellan åren inom ett materielobjekt. För att möjliggöra tidiga och prioriterade anskaffningar krävs tidiga och successiva beslut av såväl uppdragsgivaren som Försvarmakten. För att möjliggöra utfall från och med 2025 behöver FMV beredas möjlighet att lägga leverantörsbeställningar under 2024. Tidiga beslut möjliggör också uppbyggnad av kapacitet inom industrin för att möta den ökade efterfrågan.

FMV har identifierat ett antal uppdrag som kräver tidiga beslut för att kunna uppnå avsedd plan för anslagsbelastning enligt de föreslagna ekonomiska planerna för H22/R. FMV återkommer före årsskiftet 2023/24 med en uppdaterad plan för successiva/tidiga beslut.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2023-11-02	23FMV1808-3	3.3
	Dokumentnummer	Sida
	ange	2(4)

Utöver ovan vill FMV framhålla följande områden som myndigheten anser vara viktiga förutsättningar för att den föreslagna utvecklingen ska vara genomförbar:

Systemarbete inom ledningsområdet

I jämförelse med Försvarsmaktens underlag inför kommande försvarsbeslut från 2022 noterar FMV i det reviderade underlaget att en tydlig anpassning mot en kommande anslutning till NATO tillkommit. Detta återspeglas tydligt i underlaget bland annat vad avser materielinvesteringar syftande till integrationsåtgärder såsom *Integrated Air and Missile defence* (IAMD). Ytterligare exempel på åtgärder med koppling mot NATO är uppbyggnad av lagernivåer, reservdelar och infrastruktur för förbättrade möjligheter till världlandsstöd.

Satsning på nya förmågor, främst inom luftförsvarsområdet (IAMD) men även C-UAS kommer ställa särskilda krav på systemarbete för att möjliggöra en effektiv och ändamålsriktig anskaffning av systemkomponenter och integration på bredden i Försvarsmakten. Detta är särskilt utmanande då det berör samtliga försvarsgrenar och därmed en stor variation av plattformar. För att säkra denna samlade förmåga krävs att tekniken samt flertalet beställningar koordineras inom armé, marin, flyg, ledningssystem och logistik. FMV förordar att ett systemarbete initieras för att säkerställa att dessa plattformar kan integreras. Vidare behöver det analyseras hur den integrationen påverkar övriga delar av pågående och planerade projekt. Arbetet behöver även säkra att samtliga kommande beställningar och liggande produktion som behövs för förmågan prioriteras. Att fortsatt stärka materielsystemproduktionen inom Försvarsmakten och främst inom ledningssystem området är av yttersta vikt för att klara den utveckling som Försvarsmakten beskriver. Även den ökade produktionen och större leveranser ställer högre krav på stärkt ledningssystemförmåga.

Tjänstbeställningar

FMV konstaterar ett ökat fokus i Försvarsmaktens underlag mot åtgärder som bidrar till förmåga idag och den nära framtiden. Härvid uppstår ökade krav på vidmakthållande av befintlig materiel dels beroende på högre driftsuttag och dels behovet av ökad tillgänglighet.

En förutsättning för att FMV ska kunna stödja Försvarsmakten inom vidmakthållande på ett effektivt och ändamålsenligt sätt är en god planeringshorisont med tidiga och tydliga beställningar till FMV nödvändig. På detta sätt ges FMV förutsättningar till resursallokering och ett kostnadseffektivt nyttjande av resurser. Dessutom ges förutsättningar för stabilitet i resursbalanseringen mellan åtaganden för anskaffningsuppdrag och tjänstbeställningar. Härvid ska överenskommelsen kring upphandling inom vidmakthåll och FMV:s tjänstekatalog nyttjas till dess att myndigheterna överenskommer om något annat. Den goda planeringshorisonten är avgörande för FMV:s möjligheter att kunna dimensionera verksamheten.

Effektiva processer och arbetsätt

Roll- och ansvarsfördelningen mellan Försvarsmakten och FMV avseende vidmakthållande av materiel har förändrats flera gånger mellan myndigheterna under det senaste decenniet. FMV anser att nuvarande arbetsmetoder och uppgiftsfördelningen mellan myndigheterna är ineffektiv och bidrar till långa beredningstider. I något fall är det nya arbetssätt som behöver skapas och i vissa fall har stödssystem inte varit utvecklade för att fullt ut stödja den förändrade ansvarsfördelningen. FMV bedömer att det finns en ineffektivitet i systemet, som är en effekt av ansvars- och

Ej sekretess

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2023-11-02	23FMV1808-3	3.3
	Dokumentnummer	Sida
	ange	3(4)

uppgiftsfördelningen på området, vilken är svår att komma åt oavsett förbättringsåtgärder i samarbetet mellan FMV och Försvarmakten. Detta gäller även säkerhetsskyddslagstiftningen som inte är anpassad för den tvåpartskonstruktion som råder mellan Försvarmakten och FMV vilket skapar onödigt långa ledtider.

Andra väsentliga processer som behöver överses för att skapa effektivitet och förkorta leveranstider är Försvarmaktens och FMV:s kapaciteter vid materielöverlämning. Här avses bland annat förmågan att hantera IT-säkerhetsfrågor och ackreditering.

Genomförbarhet - justeringar utifrån beslutad investeringsplan

FMV konstaterar att Försvarmaktens förändrade tillväxttakt avseende anskaffning av krigsmateriel innebär förändringar i FMV:s planerade produktionsportfölj de närmsta åren. Ur ett övergripande produktionsperspektiv medför denna förändring ingen avgörande påverkan på portföljens producerbarhet. Dock kan konstateras att i de fall inplanerade alternativt beställda uppdrag eller ekonomiska förstärkningar senareläggs, uppstår tillkommande risker för att produktionen ej kan genomföras enligt den nya förändrade planeringen.

FMV noterade i sitt samrådsyttrande över genomförbarheten av Försvarmaktens investeringsplan i reviderat budgetunderlag för 2024¹ att justeringar av ett antal objekt/uppdrag behöver genomföras inför kommande budgetunderlag (BU25). Då underlaget för H22/R bedöms utgöra del av underlaget i det kommande arbetet med BU25 kommer dessa justeringar vara väsentliga för såväl genomförbarheten av H22/R som för producerbarheten av IP 25.

Försörjningstrygghet och produktionskapacitet

Försörjningstrygghet bedöms centralt med tanke på omvärldsutvecklingen. Försörjningstryggheten försvåras också av att komplexa system ofta kräver många leverantörer i produktionskedjan. FMV föreslår därför att arbetet med försörjningstrygghet prioriteras och att FMs krav i större utsträckning ska omfatta också försörjningstrygghet.

Inom ramen för nordiskt samarbete om försörjningssäkerhet har behovet av ökad kapacitet inom ammunitionsområdet tydliggjorts genom dialog mellan nordiska National Armaments Directors. I ammunitionsiniciativet är en huvudmetod för att finansiera kapacitetsuppbyggnaden att ge industrin långsiktiga planeringsförutsättningar genom bland annat rambeställningar för längre tidsperioder.

Ambitionen är att skapa förutsättning för minst en fördubblad produktionskapacitet i förhållande till dagens nivå, vilken ska uppnås inom en 3 till 4 årsperiod. Om ambitionsnivån ska uppnås behöver ländernas ekonomi för anskaffning och uppbyggnad av lager för ökad försörjningssäkerhet minst fördubblas i förhållande till 2023 års nivå. Exakt metod för beställningar och investeringar är under utveckling i det multilaterala forumet och FMV avser återkomma i samband med framtagandet av BU 25.

Behovet att stärka produktionskapaciteten är inte begränsat till ammunitionsområdet. Det är nödvändigt att även se över och stärka produktionskapaciteten också inom andra

---

¹ FMV:s yttrande över genomförbarheten av Försvarmaktens förslag till investeringsplan i reviderat budgetunderlaget för 2024, 2023-06-21, 23FMV6434-8

Ej sekretess

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2023-11-02	23FMV1808-3	3.3
	Dokumentnummer	Sida
	ange	4(4)

materielområden. Lärdomarna från det nordiska samarbetet inom ammunitionsområdet blir en viktig del i detta arbete.

Risker relaterade till finansiella förutsättningar

FMV bifaller Försvarmaktens synpunkter avseende hanteringen av de identifierade begränsningarna i den finansiella styrmodellen som leder till onödiga ledtider och i förlängningen försenade beställningar till industrin. Vidare stödjer FMV Försvarmaktens förslag om en prövning av den finansiella styrmodellen.

Makroekonomiska faktorer har fram till nu främst påverkat de finansiella förutsättningarna för Försvarmaktens bedrivande av verksamhet genom prisförändringarna och räntorna. Import av försvarsmateriel påverkas även av växelkursen för den svenska kronan som kan leda till kostnadsökningar när kronan är svag.

Försvarsmyndigheterna ska planera för en tillväxt som innebär att försvarsanslagen ska uppgå till 2 procent av BNP. Målet för anslagen är satta i förhållande till BNP i löpande priser. BNP:s årliga tillväxt sett över en lång period är relativt stabil men på kort sikt kan konjunkturen medföra betydande BNP-avvikelse från den långsiktiga tillväxten. Genom att anslagets nivå är en effekt av BNP-utvecklingen i löpande priser tillkommer därför en makroekonomisk risk som beror på osäkerheten om BNP-utvecklingen.

Med hänsyn till det makroekonomiska läget med inflation, valutaförändringar och utmaningar i de globala försörjningskedjorna kan tillskotten i ekonomi i vissa fall innebära att ursprungligt planerad numerär inte kan levereras.

Genomförbarhetsbedömningarna är gjorda utifrån antagandet att tillskott sker på anslagsposterna 1:11.4 och 1:11.5 i takt med tillskotten på anslagsposterna 1:3.1, 1:1.3 och 1:3.2.

Forskning och teknikutveckling

FMV ser positivt på satsningen inom forskning och teknikutveckling, dock har ett behov av samordning av gränssytor och samarbetsformer mellan aktuella innovationsprogram konstaterats. Försvarmaktens tillväxt och de ökade materielinvesteringarna innebär att nya materielssystem och nya förmågor anskaffas. FMV kan konstatera ett utökat behov av forskning och utveckling samt framtagning av demonstratorer är en del av denna utveckling. Därför föreslår FMV ett gemensamt arbete mellan FMV, FOI och Försvarmakten där det samlade behovet för att möta kommande behov utreds.